

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ
ПРОГРАМА И НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА АКАДЕМСКЕ 2020/2021.
ГОДИНЕ - ЈЕСЕЊИ СЕМЕСТАР

Ниш, јул, 2021. године

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА ВРЕДНОВАЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА У ЈЕСЕЊЕМ СЕМЕСТРУ АКАДЕМСКЕ 2020/2021. ГОДИНЕ

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Сагласно општим актима попут *Закона о високом образовању, Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа* и појединачних званичних прописа и докумената Филозофског факултета, односно *Правилника о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета, Правилника о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета* и *Правилника о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета* дефинисане су области укључене у поступак самовредновања квалитета. С обзиром на то да је од друге половине 2019. и током 2020. и 2021. Филозофски факултет припремао документацију за акредитацију установе и скоро свих студијских програма на сва три нивоа, незаобилазни део ових материјала било је и састављање различитих извештаја попут Извештаја о самовредновању квалитета установе, Извештаја о самовредновању квалитета студијских програма, Извештаја о резултатима студентских евалуација које обухватају процене различитих индикатора квалитета, итд. Као и претходних година према већ устаљеној пракси спроведен је поступак вредновања квалитета наставног процеса на 13 студијских програма укључујући све наставне предмете који се реализују у оквиру њих. Према студентима је дистрибуиран електронски упитник коме су могли да приступе са својих студентских налога, а чија су питања конципирана тако да се процењују кључни елементи квалитета и то: 8 исказа који се односе на квалитет наставе, 4 исказа којим се процењује квалитет наставног материјала, 3 исказа усмерена ка квалитету објективности оцењивања и 6 исказа о квалитету наставног особља (наставника и сарадника задужених за реализацију предавања и вежби). Студенти основних академских студија чекирали су свој степен слагања са понуђеним тврдњама од 1 до 5, при чему 1 представља најнижи степен слагања са тврдњом а 5 највиши. Након сваког исказа остављен је слободан простор како би студенти могли да изнесу сопствена мишљења. Након завршетка периода предвиђеног за евалуацију, подаци се складиште у јединствену базу којом располаже Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета. Подаци се благовремено статистичким процедурама обрађују и представљају у форми Извештаја. У овом извештају приказане су просечне оцене сваког процењиваног елемента квалитета наставног процеса које одсликавају процену тренутног стања у јесењем семестру школске 2020/2021. године. Ради увида у потенцијална побољшања или пак негативне осцилације, један део овог извештаја чини и компаративни приказ добијених података у овој евалуацији у односу на податке евалуација из претходне две академске године које се односе на исти семестар.

Вредно је споменути да је с обзиром на актуелну епидемиолошку ситуацију спроведено online евалуирање студената, те им је дата могућност да пријавом на свој студентски налог могу приступити линку са упитником са било ког локалитета и било ког уређаја који поседују. Једном попуњен електронски евалуациони листић остаје трајно забележен у бази након чега студент не може са свог налога поново приступити евалуацији. Студенти у овом виду истраживања учествују након што одслушају један семестар и након јануарског испитног рока. У периоду пријаве испита за априлски испитни рок студенти приступају попуњавању анкете преко свог електронског индекса. Поступак анкетирања студената спроводи се у складу са одредбама *Правилника о студентском анкетирању и вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу* (8/16-01-007/07-005 од 6.11.2007). Комисија за унапређење квалитета Филозофског факултета која делује унутар Центра за унапређење квалитета факултета прецизирала је: методологију и динамику анкетирања студената, садржину анкетних упитника водећи се релевантним показатељима квалитета, начин припремања и складиштења електронског анкетног материјала, начин обраде података, политику чувања података, креирање извештаја и модалитете презентовања прикупљених података интересним странама. У реализацији семестралног анкетирања поред чланова Центра за унапређење квалитета активно учешће узимају и службе Факултета а кључну улогу имају чланови Студентског парламента који на себе преузимају обавезу за благовремено информисање студената о актуелном анкетирању. Између осталог, ради добијања што објективнијих података о квалитету наставног процеса, чланови Студентског парламента константно се укључују у рад са студентима и пласирању адекватних информација о анонимности и транспарентности анкетирања којим указују на пресудну улогу учешћа студената и њихове непристрасности у вредновању квалитета наставног процеса.

Центар за унапређење квалитета током 2021. године сагледао је слику учешћа студената у раду Центра и других тела и организационих јединица факултета, те је сходно реалном стању исказао потребу и за ангажовањем студената виших нивоа студија, превасходно Докторских академских студија. У сарадњи са Студентским парламентом и овај задатак је испуњен тако да је у рад Центра укључен, поред постојећих и један студент Мастер академских студија и један студент Докторских академских студија. С обзиром на то да се *Законом о високом образовању* предвиђа да при одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ у стручним органима и њиховим телима учествују представници студената и да они улазе у састав укупног броја чланова стручног органа, настојали смо да и овај критеријум испунимо. У стручним органима високошколске установе број студената треба да буде 20% од укупног броја чланова. Сагледавајући тренутни број чланова Центра за обезбеђење квалитета овај услов је више него испуњен, односно од укупно 20 чланова Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета (изузимајући продекана за

наставу и управника центра) 4 члана чине студенти са Основних (1), Мастер (2) и Докторских академских студија (1). Тренутни састав Центра чине:

Наставно особље:

1. др Слађана З. Ристић Горгиев, редовни професор (Департман за филозофију)
2. др Бранко Д. Горгиев, редовни професор (Центар за стране језике)
3. др Јелена Ј. Опсеница Костић, ванредни професор (Департман за психологију)
4. др Сузана В. Марковић Крстић, редовни професор (Департман за социологију)
5. др Славиша Д. Недељковић, редовни професор (Департман за историју)
6. др Марија М. Јовановић, ванредни професор (Департман за педагогију)
7. др Татјана Г. Трајковић, ванредни професор (Департман за српски језик)
8. др Наташа М. Симеуновић Бајић, доцент (Департман за комуникологију и новинарство)
9. др Кристина Р. Митић, доцент (Департман за српски језик и компаративну књижевност)
10. др Ивана М. Миљковић, доцент (Департман за француски језик и књижевност)
11. др Јелена Б. Лепојевић, доцент (Департман за руски језик и књижевност)
12. Невенка В. Јанковић, наставник страног језика (Центар за стране језике)
13. Владимир Н. Фигар, лектор (Департман за англистику)
14. Бојана М. Пуцаревић, асистент (Департман за социјалну политику и социјални рад)

Ненаставно особље:

15. Александра Г. Ристић, стручни сарадник (Служба за наставу и студентска питања)
16. Марјан Р. Милчић, технички секретар (Центар за унапређење квалитета)

Студенти:

17. Драгана В. Димитријевић (Докторске академске студије педагогије)
18. Милица Б. Урошевић (Мастер академске студије психологије)
19. Марко М. Сотировић, студент продекан (Основне академске студије социологије)
20. Стефан Д. Николић, студент (Мастер академске студије историје)

На бази података добијених испитивањем студентских перцепција о квалитету наставног процеса Комисија за унапређење квалитета израдила је Извештај за наведену област за јесењи семестар академске 2020/2021. године.

II РЕЗУЛТАТИ АНКЕТИРАЊА

1. Основне академске студије англистике

Табела 1. Број и проценат студената англистике који су попунили анкету

Основне академске студије англистике	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	92	81
	2	82	74
	3	69	55
	4	56	53
	Укупно	299	263

Табела 2. Просечне оцене студената англистике према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за англистику
Искази о квалитету наставе	4.43
Искази о квалитету наставног материјала	4.53
Искази о објективности оцењивања	4.43
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.55
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.56

Када су у питању добијени резултати вредновања квалитета наставног процеса према оцењиваним елементима приказаних у Табели 2, могло би се констатовати да се просечне оцене студената Англистике крећу у распону од 4.43 до 4.56. Најнижа просечна оцена идентификована је у процени објективности оцењивања и квалитета наставе, што указује да студенти Департмана за англистику изражавају нешто нижи степен слагања са тврдњама које се односе на ове елементе наставног процеса. Иако су ове оцене високе, рекло би се да се у односу на остале процењиване елементе студенти Англистике мало колебају када је у питању доношење судова о њиховом знању, односно вредновање њиховог рада. Иста просечна оцена идентификована је и код процене квалитета наставе. Нешто више просечне оцене читавају се код процена квалитета наставног материјала, док се највише просечне оцене идентификују у исказима о квалитету наставног особља - наставника и сарадника. Дакле, студенти који похађају студијски програм англистике највише су задовољни наставним особљем које реализује предавања и вежбе, с тим што треба имати у виду да су у свом степену слагања са изложеним тврдњама склонији ка нешто вишим проценама сарадника који изводе вежбе на наведеном студијском програму.

2. Основне академске студије историје

Табела 3. Број и проценат студената историје који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије историје	1	47	37
	2	27	27
	3	23	22
	4	12	10
	Укупно	109	96

Табела 4. Просечне оцене студената историје према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за историју
Искази о квалитету наставе	4.54
Искази о квалитету наставног материјала	4.64
Искази о објективности оцењивања	4.59
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.66
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.56

Просечне оцене оцењиваних елемената гледајући од најниже до највише вредности крећу се у распону од 4.54 до 4.66. Иако су сви процењивани параметри са високим аритметичким срединама, те да разлике међу њима нису велике, ипак се може констатовати да су студенти историје мање задовољни квалитетом наставе и квалитетом сарадника који изводе вежбе на основним академским студијама где се идентификују приближне просечне оцене, док су задовољнији објективношћу оцењивања и квалитетом наставног материјала а најзадовољнији су наставним особљем које изводи предавања на свим предметима које обухвата овај студијски програм. На основу наведеног могло би се констатовати да студентима историје „пријају“ искуснији наставници ангажовани за реализацију теоријске наставе.

3. Основне академске студије комуницирање и односи са јавношћу

Табела 5. Број и проценат студената са програма Комуницирање и односи са јавношћу који су попунили анкету

Основне академске студије комуницирање и односи са јавношћу	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	50	47
	2	48	37
	3	46	36
	4	43	38
	Укупно	187	158

Табела 6. Просечне оцене студената програма Комуницирање и односи са јавношћу према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за комуницирање и односи са јавношћу
Искази о квалитету наставе	4.51
Искази о квалитету наставног материјала	4.64
Искази о објективности оцењивања	4.56
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.51
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.64

Резултати приказани у Табели 6 указују да се просечне вредности процењиваних елемената на студијском програму комуницирање и односи са јавношћу крећу у опсегу од 4.51 до 4.64. Као и у претходном случају, студенти овог студијског програма све елементе процењују оценом изнад 4.5. што је вредан резултат. Интересантан је податак да су студенти једнак степен сагласности имали код исказа о квалитету наставе и квалитета предавача којима су мање задовољни у односу на квалитет сарадника и квалитет наставног материјала за припрему испитних и предиспитних обавеза којим су највише задовољни а који су такође добили једнаке оцене. Између ових процењиваних елемената, у средини се налази задовољство објективношћу оцењивања. Иако су се међу процењиваним елементима неки за мало издвојили, генерално гледано студенти студијског програма комуницирање и односи са јавношћу све показатеље квалитета наставног процеса високо вреднују.

4. Основне академске студије новинарства

Табела 7. Број и проценат студената новинарства који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије новинарства	1	49	41
	2	41	19
	3	38	31
	4	39	34
	Укупно	167	125

Табела 8. Просечне оцене студената новинарства према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за новинарство
Искази о квалитету наставе	4.63
Искази о квалитету наставног материјала	4.69
Искази о објективности оцењивања	4.66
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.68
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.70

Израчунавањем аритметичких средина приказаних у Табели 8 (које се крећу у опсегу од 4.63 до 4.70) посматрано од најниже до највише вредности, утврђено је да су студенти Департмана за новинарство имали нешто нижу тенденцију слагања са исказима који се односе квалитет наставе. Приметно је да је разлика у приказаним аритметичким срединама између објективности у оцењивању, квалитета предавача и квалитета наставног материјала мала и да су студенти овим елементима вредновања генерално задовољни. Највиши степен слагања студенти основних академских студија новинарства показали су код исказа који се односе на квалитет сарадника. Сви показатељи квалитета наставног процеса добро су процењени уз високо позиционирање младих сарадника који реализују вежбе из свих наставних предмета обухваћених евалуацијом.

5. Основне академске студије немачког језика и књижевности

Табела 9. Број и проценат студената немачког језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије немачког језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	29	24
	2	29	28
	3	22	19
	4	-	-
	Укупно	80	71

Табела 10. Просечне оцене студената немачког језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за немачки језик и књижевност
Искази о квалитету наставе	4.66
Искази о квалитету наставног материјала	4.76
Искази о објективности оцењивања	4.67
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.74
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.77

Сви показатељи квалитета наставног процеса на студијском програму немачки језик и књижевност имају високе просечне оцене. Вредности аритметичке средине крећу се у опсегу од 4.66 до 4.77. Најнижу просечну вредност у овој групи показатеља према проценама испитиваних студената има квалитет наставе. Потом следи објективност оцењивања док су нешто више просечне вредности уочљиве у проценама квалитета наставног особља, тј. наставника. Више просечне вредности у односу на друге показатеље квалитета наставног процеса припадају квалитету наставног материјала а највише квалитету наставног особља, то јест сарадника. Као и у случају представљених резултата у претходна четири студијска програма, могло би се констатовати да без обзира на високе оцене по питању свих процењиваних елемената, ипак студенти најбоље процењују исказе везане за рад младих сарадника задужених за реализацију вежби на германистици.

6. Основне академске студије педагогије

Табела 11. Број и проценат студената педагогије који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије педагогије	1	51	32
	2	41	38
	3	44	31
	4	45	42
	Укупно	181	143

Табела 12. Просечне оцене студената педагогије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за педагогију
Искази о квалитету наставе	4.66
Искази о квалитету наставног материјала	4.72
Искази о објективности оцењивања	4.68
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.69
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.74

Средње вредности аритметичких средина према процењиваним елементима на студијском програму педагогије приказане су у Табели 12, и крећу се у распону од 4.66 до 4.74. Овакви подаци представљају вредан резултат ако се има у виду чињеница да је у претходним евалуацијама квалитет наставног процеса на департману за педагогију био у паду. Иако су приказане вредности аритметичких средина високе, њиховим појединачним сагледавањем може се констатовати да су студенти педагогије имали нешто нижу тенденцију слагања са исказима који се односе на квалитет наставе. Потом следи објективност оцењивања. Иако овде говоримо о високим оценама, рекло би се да су студенти по питању оцењивања врло мало сумњичави у судове наставника по питању вредовања њиховог знања. Ипак, овај елемент у односу на друге вредноване елементе има и најмањи број ставки па је донекле разумљиво да студенти на основу 3 исказа не могу потпуно објективно проценити овај показатељ квалитета. Према приказаним резултатима студенти педагогије показују нешто вишу тенденцију слагања са исказима који се односе на квалитет наставника и квалитет предвиђеног наставног материјала. На овом департману најбоље оцене добили су млади сарадници. Овакав резултат чини се смисленим јер су студентима педагогије млади сарадници ангажовани у својству асистената, истраживача, истраживача-приправника и демонстратора по годинама ближи те лакше остварују комуникацију и интеракцију са њима.

7. Основне академске студије психологије

Табела 13. Број и проценат студената психологоје који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије психологије	1	91	85
	2	92	85
	3	77	77
	4	81	78
	Укупно	341	325

Табела 14. Просечне оцене студената психологије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за психологију
Искази о квалитету наставе	4.57
Искази о квалитету наставног материјала	4.64
Искази о објективности оцењивања	4.50
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.60
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.64

У табели 14 приказани су резултати који се односе на просечне оцене различитих елемената квалитета наставног процеса на студијском програму за психологију. Вредности приказаних аритметичких средина посматрано узлазно крећу се у опсегу од 4.57 до 4.64, што су веома задовољавајући резултати. Ако се у обзир узме селекција од најнижих до највиших оцена, може се констатовати да су код свих испитиваних елемената, студенти Департмана за психологију најниже оцене дали објективности оцењивања иако овај показатељ има најмање ајтема који га описују. Важно је напоменути да се ради о једном од 2 студијска програма на који се уписује највећи број студената (90 годишње) и за који из године у годину интересовање прилично расте те да су нешто ниже оцене (иако се крећу у оквирима високих просечних вредности) приписане објективности оцењивања и квалитета наставника сасвим оправдане с обзиром на то да у великим групама попут ове чак и уз све напоре наставника и објективна настојања тешко сагледати и реално проценити постигнућа сваког појединачног студента. Надаље, у процењиваним елементима уочава се и једна специфичност која се огледа у идентичним вредностима аритметичких средина које се уочавају код квалитета наставног материјала и квалитета младих колега задужених за реализацију вежби из евалуираних предмета. Овакав резултат је очекиван с обзиром на то да се вежбе изводе по групама те је на овај начин рад са студентима и приближавање садржаја који се обрађују умногоме олакшано. Дакле, студенти Департмана за психологију високо вреднују све показатеље квалитета наставног процеса а

најзадовољнији су младим сарадницима и наставним материјалима који су им неопходни за припрему и полагање испитних и предиспитних активности.

8. Основне академске студије руског језика и књижевности

Табела 15. Број и проценат студената руског језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије руског језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	19	13
	2	13	13
	3	16	14
	4	7	7
	Укупно	55	47

Табела 16. Просечне оцене студената руског језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за руски језик и књижевност
Искази о квалитету наставе	4.42
Искази о квалитету наставног материјала	4.55
Искази о објективности оцењивања	4.49
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.57
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.64

Сви показатељи квалитета наставног процеса на студијском програму руски језик и књижевност процењени су повољно. На овом Департману издвајају се оцене испод 4.5 што није био случај са горе представеним студијским програмима. Наиме, најнижу просечну вредност у овој групи показатеља према проценама студената основних академских студија има управо квалитет наставе са оценом 4.42. Иако је ово висока просечна оцена, с обзиром на то да се ради о Департману који броји мањи број студената са којима је лакше организовати рад у односу на департмане који броје знатно већи број студената, очекивана је виша оцена. Одмах након најниже оцењеног елемента квалитета следи и за нијансу виша просечна вредност аритметичке средине која се читава код објективности оцењивања која је такође испод 4.5. који такође нема адекватног оправдања јер је мањи број студената лакше пратити и објективно оценити у односу на бројније групе. На унапређењу ова два сегмента квалитета наставног процеса убудуће треба радити посебно када се ради о, по броју студената, мањим департманима. Више просечне вредности у односу на друге показатеље квалитета наставног

процеса припадају квалитету наставног материјала и квалитету наставника, а највише квалитету сарадника. Као и у случају представљених резултата у претходнима студијским програмима, могло би се констатовати да без обзира на високе оцене по питању свих процењиваних елемената, ипак процењивани елементи који су добили оцене ниже од 4.5 захтевају дубљу анализу и систематичнији приступ њиховом побољшању.

9. Основне академске студије социјалне политике и социјалног рада

Табела 17. Број и проценат студената социјалног рада и социјалне политике који су попунили анкету

Основне академске студије социјалне политике и социјалног рада	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	52	49
	2	49	46
	3	47	43
	4	49	47
	Укупно	197	185

Табела 18. Просечне оцене студената социјалног рада и социјалне политике према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за социјалну политику и социјални рад
Искази о квалитету наставе	4.67
Искази о квалитету наставног материјала	4.78
Искази о објективности оцењивања	4.69
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.75
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.76

Оцене студената студијског програма за социјалну политику и социјални рад (Табела 18) на високом су нивоу и крећу се у оквирима између 4.67 и 4.78. Унутар приказаних резултата најниже просечне вредности утврђене су у проценама испитаника о квалитету наставе. Нешто бољи резултати читавају се код елемента објективност оцењивања, а потом и код елемента који се односи на квалитет наставника. Надаље, студенти Департмана за социјалну политику и социјални рад су нешто виши степен слагања демонстрирали код исказа који се односе на квалитет наставног сарадника, а најзадовољнији су квалитетом наставних материјала. С обзиром на то да се ради о једном од од два најмлађа департмана Филозофског факултета у Нишу, могло би се говорити у прилог извесног напредовања запослених на овом департману по питању квалитета

наставног процеса у односу на претходне две академске године што ће се јасно приметити и кроз поредбени приказ у другом делу овог извештаја. Дакле, приметни су напори да се квалитет наставног процеса у свим процењиваним елементима подигне на знатно виши ниво из године у годину.

10. Основне академске студије социологије

Табела 19. Број и проценат студената социологије који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије социологије	1	46	38
	2	38	37
	3	31	29
	4	18	14
	Укупно	133	118

Табела 20. Просечне оцене студената социологије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за социологију
Искази о квалитету наставе	4.69
Искази о квалитету наставног материјала	4.77
Искази о објективности оцењивања	4.74
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.78
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.78

На основу аритметичких средина приказаних у Табели 20 (које се крећу у опсегу од 4.69 до 4.78) утврђено је да су студенти Департмана за социологију високо проценили све показатеље квалитета наставног процеса. Појединачно посматрано, нешто нижу тенденцију слагања са исказима студенти показују код квалитета наставе. Што се тиче избора ставки према којима су студенти социологије имали нешто више склоности у односу на квалитет наставе је објективност оцењивања, а онда и квалитет наставног материјала. Као два елемента према којима су испитивани студенти социологије имали највише склоности а која истовремено имају идентичне вредности јесу квалитет наставног особља, како наставника тако и сарадника. Може се констатовати да студенти основних академских студија социологије високо вреднују квалитете наставника и сарадника, односно стручност, редовност, доступност и однос према студентима.

11. Основне академске студије србистике

Табела 21. Број и проценат студената србистике који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије србистике	1	50	43
	2	44	42
	3	40	37
	4	46	40
	Укупно	180	162

Табела 22. Просечне оцене студената србистике према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за србистику
Искази о квалитету наставе	4.74
Искази о квалитету наставног материјала	4.80
Искази о објективности оцењивања	4.77
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.78
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.84

У Табели 22 приказане су вредности просечних оцена показатеља квалитета наставног процеса а које су процењивали студенти Департмана за србистику. Опсег наведених вредности аритметичких средина креће се од 4.74 до 4.84 што су прилично високи резултати. Гледано од најмањих према највећим вредностима, према проценама студената најниже вредности заузимају искази који се односе на квалитет наставе. Нешто бољи резултати истичу се код процена исказа који се односе на објективност оцењивања, након њих налазе се процене квалитета наставника. Напослетку, вредности израчунатих аритметичких средина говоре у прилог највећег задовољства студената србистике квалитетом наставног материјала и квалитетом сарадника. Како се овде ради о високим просечним оценама тражење разлога за нешто нише оцене код појединих елемената није неопходно јер је сасвим очекивано да сви елементи не могу бити подједнако третирани од стране студената те да се код неких логично очекују ниже оцене у односу на друге.

12. Основне академске студије филозофије

Табела 23. Број и проценат студената филозофије који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије филозофије	1	30	22
	2	12	10
	3	11	9
	4	12	12
	Укупно	65	53

Табела 24. Просечне оцене студената филозофије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за филозофију
Искази о квалитету наставе	4.55
Искази о квалитету наставног материјала	4.65
Искази о објективности оцењивања	4.61
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.62
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.65

У Табели 24 расположиви су резултати који се односе на просечне оцене квалитета наставног процеса израчунати према проценама студената Департмана за филозофију. Представљене вредности аритметичких средина крећу се у распону од 4.55 до 4.65 и одсликавају очекиване резултате узимајући у обзир и чињеницу да се ради о департману који не броји велики број студената. Студенти студијског програма за филозофију најниже оцене дали су квалитету наставе. Након тога следе просечне оцене о објективности оцењивања и квалитету наставног особља - наставника. Специфичност код ових резултата огледа се у идентичним вредностима аритметичких средина које се односе на квалитет наставног материјала и квалитет сарадника. Дакле, студенти су најзадовољнији наставним материјалима који су сагласни спецификацији наставног предмета, јасни, добро уређени, разумљиви и доступни. Истовремено, високо вреднују рад и ангажовање младих људских ресурса задужених за извођење вежби на овом студијском програму.

13. Основне академске студије француског језика и књижевности

Табела 25. Број и проценат студената француског језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије француског језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	26	17
	2	17	16
	3	12	12
	4	17	14
	Укупно	72	59

Табела 26. Просечне оцене студената француског језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената Департмана за француски језик и књижевност
Искази о квалитету наставе	4.71
Искази о квалитету наставног материјала	4.81
Искази о објективности оцењивања	4.74
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4.83
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4.87

Прегледом добијених резултата у Табели 26, може се приметити распон просечних вредности израчунатих аритметичких средина који се креће од 4.71 до 4.87, а који је добијен на основу процена студената који похађају основне академске студије француског језика и књижевности. Као и у случају већине других департмана, и студенти француског језика и књижевности су најниже оценили квалитет наставе. Нешто више вредности израчунатих параметара детектоване су код исказа којима се описује објективност оцењивања. Просечне оцене изнад 4.80 уочљиве су код преостала три показатеља: квалитет наставног материјала (4.81), квалитет наставника (4.83) и квалитет сарадника (4.87). Дакле, испитивани студенти овог студијског програма, премда бројно много мањи у односу на своје колеге са других студијских програма су високо вредновали све показатеље квалитета наставног процеса што је изузетан резултат који треба похвалити и подстаћи његову одрживост и у наредним годинама.

III РЕЗИМИРАЊЕ И АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА У ПРОЦЕЊИВАНИМ ОБЛАСТИМА

Резултати приказани у наредним табела показују да се просечне оцене свих вреднованих елемената квалитета наставног процеса крећу у распону од **4.59** до **4.69** (квалитет наставе – 4.59, квалитет наставног материјала – 4.69, објективност оцењивања – 4.62, квалитет наставног особља/наставника – 4.67 и сарадника 4.68). Представљени подаци говоре у прилог високих оцена по питању свих вреднованих елемената. У односу на претходне две евалуације и њима пратеће податке, приметне су позитивне осцилације по питању објективности оцењивања што је вредан инпут који говори у прилог залагања наставника да објективно сагледају и процене стечена знања и вештине студената.

Генерално гледано, узевши у обзир све обухваћене департмане на нивоу Филозофског факултета који у свим оцењиваним елементима прелазе просечну оцену 4.5, може се констатовати да су студенти исказали висок степен задовољства квалитетом наставног процеса. Посматрано појединачно по департманима, постоје разлике међу процењиваним елементима и вредно је скренути пажњу на њих. Ради бољег увида у позитивне или пак негативне осцилације, у наредном делу извештаја вршена је својеврсна компаративна анализа према сваком вреднованом елементу по департманима. Такође, зарад добијања објективније слике, у компаративну анализу сврстани су подаци са укупно 3 евалуације из истог семестра, односно из академске 2020/2021., 2019/2020. и 2018/2019. године. Тако је вршено поређење са оценама истих елемената ради детектовања промена, било позитивних било негативних, те и осмишљавања могућих мера и активности у циљу унапређења квалитета тамо где постоје критична места.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВЕ

Табела 27. Процене квалитета наставе по Департаманима

Квалитет наставе: Просечне оцене по Департаманима 2020/2021.		Квалитет наставе: Просечне оцене по Департаманима 2019/2020.		Квалитет наставе: Просечне оцене по Департаманима 2018/2019.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.43	Англистика	4.51	Англистика	4.45	↓ 4.43: 4.51:4.45*
Историја	4.54	Историја	4.42	Историја	4.38	↑ 4.54: 4.42:4.38**
Комуницирање и односи с јавношћу	4.51	Комуницирање и односи с јавношћу	4.54	Комуницирање и односи с јавношћу	4.52	↓ 4.51: 4.54:4.52*
Новинарство	4.63	Новинарство	4.59	Новинарство	4.34	↑ 4.63: 4.59:4.34**
Немачки језик и књижевност	4.66	Немачки језик и књижевност	4.62	Немачки језик и књижевност	4.58	↑ 4.66: 4.62:4.58**
Педагогија	4.66	Педагогија	4.28	Педагогија	4.28	↑ 4.66: 4.28:4.28**
Психологија	4.57	Психологија	4.55	Психологија	4.52	↑ 4.57: 4.55:4.52**
Руски језик и књижевност	4.42	Руски језик и књижевност	4.31	Руски језик и књижевност	4.45	↑ 4.42: 4.31:4.45**
Социјална политика и социјални рад	4.67	Социјална политика и социјални рад	4.45	Социјална политика и социјални рад	4.32	↑ 4.67: 4.45:4.32**
Социологија	4.69	Социологија	4.65	Социологија	4.62	↑ 4.69: 4.65:4.62**
Србистика	4.74	Србистика	4.68	Србистика	4.69	↑ 4.74: 4.68:4.69**
Филозофија	4.55	Филозофија	4.57	Филозофија	4.47	↓ 4.55: 4.57:4.47*
Француски језик и књижевност	4.71	Француски језик и књижевност	4.73	Француски језик и књижевност	4.74	↓ 4.71: 4.73:4.74*
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.59	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.53	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.49	↑ 4.59: 4.53:4.49

Опцијом **болд** означене су једна највиша вредност просечних оцена квалитета наставе а опцијом **болд+италик** најнижа.

* Департамани са негативним осцилацијама у три евалуације

** Департамани са позитивним осцилацијама у три евалуације

Вреднован квалитет наставе садржан је у 8 исказа у упитнику: 1. Предзнање које сам имао/ла је било довољно за праћење наставе; 2. Студенти су на време упознати са садржајем/програмом предмета и начином оцењивања; 3. Наставне целине (садржај предмета) су добро осмишљене; 4. Облици извођења наставе (предавања, вежбе, пракса, семинари, пројекти...) одговарају садржају предмета; 5. Опрема и техничка подршка одговарају облицима наставе; 6. Наставни садржаји омогућују стицање адекватних нивоа знања; 7. Оптерећење студената на предмету је у складу са додељеним ЕСПБ бодовима; 8. Настава је интерактивна и укључује примере из праксе.

Резултати у Табели 27 приказују да укупне просечне оцене квалитета наставе на свим студијским програмима износе: 4.49 у академској 2018/2019. години, 4.53 у академској 2019/2020. години и 4.59 у актуелној 2020/2021. години. Из података у 4. колони којима се приказано поређење просечних оцена квалитета наставног процеса по департаманима у три евалуације, лако се могу

уочити промене. Стрелицама на горе или на доле назначен је пораст или пад оцена, односно приказане су осцилације, док су звездицама поред обележене негативне осцилације (*) или позитивне осцилације (**). Из датих података јасно је уочљива позитивна промена која се десила на Департману за педагогију. Квалитет наставе на овом департману посматрано у три евалуације знатно је побољшан, с обзиром на то да је у претходне две евалуације квалитет наставе имао просечну оцену 4.28. Тренутно стање показује извесна побољшања имајући у виду да је у актуелној евалуацији квалитет наставе на овом студијском програму процењен просечном оценом 4.66. Самим тим што се ради о студијском програму педагошке оријентације чији би квалитет рада требало да послужи као пример другим департманима, могло би се рећи да су очекивања и спроведене мере по питању унапређења испоштоване и довеле до позитивних резултата. Јасно је да су претходна негативна померања наставници и сарадници овог департмана озбиљно схватили и уложили своје напоре да их на адекватан начин отклоне. Важно је да запослени на овом департману буду оснажени да и надаље одрже овакав тренд, наравно, уз могућност даљег побољшања квалитета наставе. Поред педагогије, позитивне промене приметне су и на Департману за социјалну политику и социјални рад који такође бележи приметан пораст просечних оцена квалитета наставе у односу на претходне две евалуације, што говори у прилог томе да су претходне оцене (иако високе) ипак дале запосленима на овом студијском програму основу да поразмисле о могућим унапређењима квалитета наставе на којима су, судећи по резултатима, савесно радили.

У односу на претходне две евалуације у којима је према просечним оценама квалитета наставе Департман за француски језик и књижевност био на првом месту, у актуелној евалуацији присутан је извештај пад који тренутно није забрињавајући, али свакако у даљем периоду треба проpratити амплитуду кретања њихових просечних оцена. Највиша просечна оцена у актуелној евалуацији читава се код Департмана за србистику, те су приметна извесна побољшања и високо котирање овог департмана по питању квалитета наставе.

Са друге стране налази се група департмана са нижим просечним оценама у односу на претходне периоде. Иако сви ови департмани генерално посматрано имају високе просечне оцене по питању квалитета наставе, ипак је важно скренути пажњу на промене које су се десиле код појединих департмана. Примера ради, на Департману за англистику приметан је мањи али не толико забрињавајући пад у односу на претходне две евалуације. Имајући у виду чињеницу да овај департман као и Департман за психологију уписују велики број студената, донекле је и разумљиво да у великим групама с времена на време квалитет наставе незнанто опада, тако да овај резултат није изненађујућ. Свакако је даље кретање потребно пратити, и по потреби усмеравати. Такође, и на Департману за филозофију детектована су мања одступања у односу на претходну годину, али која не прелазе просечну оцену добијену у односу на пре две академске године. Иако ове условно речено негативне промене нису алармантне свакако је потребно континуирано пратити њихово кретање и кроз наредне

евалуације, те према могућностима усмерити наставно особље према прилагођавању приступа настави. Такође, треба имати у виду и актуелну епидемиолошку ситуацију у којој су наставници били пред врло комплексним изазовом прилагођавања новонасталим околностима и одвијању наставног рада у виртуелном окружењу, што се итекако може одразити на његов квалитет.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Табела 28. Процене квалитета наставног материјала по Департаментама

Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по Департаментама 2020/2021.		Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по Департаментама 2019/2020.		Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по Департаментама 2018/2019.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.53	Англистика	4.58	Англистика	4.54	↓ 4.53:4.58:4.54*
Историја	4.64	Историја	4.55	Историја	4.47	↑ 4.64:4.55:4.47**
Комуницирање и односи с јавношћу	4.64	Комуницирање и односи с јавношћу	4.65	Комуницирање и односи с јавношћу	4.60	4.64:4.65:4.60
Новинарство	4.69	Новинарство	4.70	Новинарство	4.44	4.69:4.70:4.44
Немачки језик и књижевност	4.76	Немачки језик и књижевност	4.68	Немачки језик и књижевност	4.60	↑ 4.76:4.68:4.60**
Педагогија	4.72	Педагогија	4.34	Педагогија	4.34	↑ 4.72:4.34:4.34**
Психологија	4.64	Психологија	4.63	Психологија	4.60	↑ 4.64:4.63:4.60
Руски језик и књижевност	4.55	Руски језик и књижевност	4.39	Руски језик и књижевност	4.56	↑ 4.55:4.39:4.56**
Социјална политика и социјални рад	4.78	Социјална политика и социјални рад	4.51	Социјална политика и социјални рад	4.38	↑ 4.78:4.51:4.38**
Социологија	4.77	Социологија	4.72	Социологија	4.72	↑ 4.77:4.72:4.72
Србистика	4.80	Србистика	4.76	Србистика	4.76	↑ 4.80:4.76:4.76**
Филозофија	4.65	Филозофија	4.68	Филозофија	4.60	4.65:4.68:4.60
Француски језик и књижевност	4.81	Француски језик и књижевност	4.82	Француски језик и књижевност	4.77	4.81:4.82:4.77
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.69	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.61	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.57	↑ 4.69:4.61:4.57

Опцијом **болд** означене су једна највиша вредност просечних оцена квалитета наставе а опцијом **болд+италик** најнижа.

* Департмани са негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са позитивним осцилацијама у три евалуације

Путем 4 исказа вреднован је квалитет наставног материјала: 1. Наставник и сарадник примењују литературу наведену у спецификацији предмета; 2. Литературом је обухваћена целокупна испитна материја; 3. Наставни материјал је доступан; и 4. Наставни материјал је јасан, разумљив и технички добро урађен. Представљени резултати у Табели 28 гледано од најнижих до највиших вредности по академским годинама крећу се следећим редоследом: 4.57

(2018/2019.), 4.61 (2019/2020.) и 4.69 (2020/2021.) што упућује на континуирана побољшања квалитета наставног материјала. Из табеле је могуће приметити да је приступан знатан раст и побољшање по питању квалитета наставног материјала у односу на претходне две академске године. Чини се да је актуелна епидемиолошка ситуација допринела систематичнијем приступу наставног кадра за адаптацијом наставних материјала и омогућавањем веће доступности истих према студентима. Између осталог, учестале набавке уџбеника и остале неопходне литературе које је омогућено и знатним проширењем и реконструкцијом постојећег библиотечког простора, допринеле су не само већој доступности штампаних издања већ и прибављање најсавременије литературе којом поред студената располажу и запослени на установи. Овоме треба придодати знатну доступност отворених база часописа и других наставних материјала који су на располагању. Јасно је да све наведено итекако доприноси високим оценама квалитета наставног материјала. Високе оцене дате овом елементу вредновања нарочито су изражене код Департмана за педагогију и Департмана за социјални рад и социјалну политику што значи да су наставници и сарадници не само спремно ушли у нову академску годину већ и озбиљније приступили редефинисању постојећих наставних материјала, њиховом иновирању не само сагласно актуелном стању већ и жељи да студенти буду на адекватан начин упућени у коришћење доступних извора. Овакав податак посебно је похвалан с обзиром на претходне године у којима си биле присутне негативне осцилације у односу на евалуације рађене годинама пре њих. Оваква пракса треба да буде пример коју треба подржати и надаље поспешивати. Са даљим настојањима и инвестирањима у релевантну наставну литературу треба интензивно наставити.

ПРОЦЕНЕ ОБЈЕКТИВНОСТИ ОЦЕЊИВАЊА

Табела 29. Процене објективности оцењивања по Департманима

Објективност оцењивања: Просечне оцене по Департманима 2020/2021.		Објективност оцењивања: Просечне оцене по Департманима 2019/2020.		Објективност оцењивања: Просечне оцене по Департманима 2018/2019.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.43	Англистика	4.49	Англистика	4.42	↓4.43:4.49:4.42*
Историја	4.59	Историја	4.42	Историја	4.40	↑ 4.59:4.42:4.40
Комуницирање и односи с јавношћу	4.56	Комуницирање и односи с јавношћу	4.62	Комуницирање и односи с јавношћу	4.57	↓ 4.56:4.62:4.57*
Новинарство	4.66	Новинарство	4.65	Новинарство	4.40	↑ 4.66:4.65:4.40**
Немачки језик и књижевност	4.67	Немачки језик и књижевност	4.59	Немачки језик и књижевност	4.53	↑ 4.67:4.59:4.53
Педагогија	4.68	Педагогија	4.30	Педагогија	4.30	↑4.68:4.30:4.30
Психологија	4.50	Психологија	4.55	Психологија	4.50	↓ 4.50:4.55:4.50*
Руски језик и књижевност	4.49	Руски језик и књижевност	4.39	Руски језик и књижевност	4.56	↓ 4.49:4.39:4.56*
Социјална политика и социјални рад	4.69	Социјална политика и социјални рад	4.49	Социјална политика и социјални рад	4.34	↑ 4.69:4.49:4.34**
Социологија	4.74	Социологија	4.65	Социологија	4.65	↑ 4.74:4.65:4.65**
Србистика	4.77	Србистика	4.70	Србистика	4.71	↑ 4.77:4.70:4.71**
Филозофија	4.61	Филозофија	4.65	Филозофија	4.60	4.61:4.65:4.60
Француски језик и књижевност	4.74	Француски језик и књижевност	4.72	Француски језик и књижевност	4.77	4.74:4.72:4.77
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.62	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.55	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.52	↑4.62: 4.55:4.52

Опцијом **болд** означене су једна највиша вредност просечних оцена квалитета наставе а опцијом **болд+италик** најнижа.

* Департмани са негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са позитивним осцилацијама у три евалуације

Процена објективности оцењивања вршена је преко само 3 исказа: 1. Рад студента се прати и оцењује током наставе; 2. Оцењивање наставника током наставе и на завршном испиту је професионално и у складу са дефинисаним критеријумима; 3. Наставник кроз оцењивање вреднује разумевање и способност примене знања, као и аналитичко мишљење.

Свакако да је ванредна ситуација знатно утицала на одређене неповољности у оцењивању како се наставни кадар нашао пред комплексним задатком изналажења начина и прихватљивих форми вредновања знања студената. Стога су извесни минимални падови у односу на конвенционалну наставу донекле оправдани. Из наведених резултата може се уочити да су наставници појединих Департамана судећи по оценама студената успешно одговорили овом задатку, те

знантно унапредили оцењивање у односу на претходне периоде. Према овом параметру значајно се истичу у односу на претходне године Департман за педагогију, Департман за социјалну политику и социјални рад, и Департман за филозофију. Одређена флексибилизација критеријума и начина испитивања и оцењивања студената, спровођења испитних и предиспитних активности у ванредним околностима за све наставнике био је врло озбиљан и специфичан изазов, коме су судећи по високим оценама озбиљно приступили. Иако су код многих Департмана присутни падови оцена у односу на претходне године, свакако треба имати у виду и специфичности студијских програма, природу спровођења испитних и предиспитних активности, те и немогућности да се у отежаним околностима реално сагледају усвојена знања студената. Иако се овај елемент квалитета наставног процеса вреднује само кроз три исказа, њиховим дубљим сагледавањем и интерним истраживањем вероватно би се добила јаснија слика у којим доменама су могућа побољшања. Свакако, узевши у обзир сумарне просечне оцене по годинама, као и актуелне околности у којима се изводила настава и оцењивање студената, незнатни падови су оправдани и нису нити проблематични нити забрињавајући. Чини се да се само кроз 3 исказа не може ни добити потпуна слика о оцењивању студената, посебно када се томе придодају услови и околности у којима се исто спроводило.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ОСОБЉА – НАСТАВНИК

Табела 30. Процене квалитета наставног особља - наставник по Департаментама

Квалитет наставника: Просечне оцене по Департаментама 2020/2021.		Квалитет наставника: Просечне оцене по Департаментама 2019/2020.		Квалитет наставника: Просечне оцене по Департаментама 2018/2019.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.55	Англистика	4.61	Англистика	4.59	↓ 4.55:4.61:4.59*
Историја	4.66	Историја	4.45	Историја	4.47	↑ 4.66:4.45:4.47**
Комуницирање и односи с јавношћу	4.51	Комуницирање и односи с јавношћу	4.62	Комуницирање и односи с јавношћу	4.61	↓ 4.51:4.62:4.61*
Новинарство	4.68	Новинарство	4.68	Новинарство	4.41	↔ 4.68:4.68:4.41
Немачки језик и књижевност	4.74	Немачки језик и књижевност	4.64	Немачки језик и књижевност	4.37	↑ 4.74:4.64:4.37**
Педагогија	4.69	Педагогија	4.37	Педагогија	4.37	↑ 4.69:4.37:4.37**
Психологија	4.60	Психологија	4.63	Психологија	4.57	4.60:4.63:4.57*
Руски језик и књижевност	4.57	Руски језик и књижевност	4.50	Руски језик и књижевност	4.69	↑ 4.57:4.50:4.69
Социјална политика и социјални рад	4.75	Социјална политика и социјални рад	4.53	Социјална политика и социјални рад	4.43	↑ 4.75:4.53:4.43**
Социологија	4.78	Социологија	4.71	Социологија	4.71	↑ 4.78:4.71:4.71**
Србистика	4.78	Србистика	4.74	Србистика	4.75	↑ 4.78:4.74:4.75
Филозофија	4.62	Филозофија	4.59	Филозофија	4.52	↑ 4.62:4.59:4.52
Француски језик и књижевност	4.83	Француски језик и књижевност	4.80	Француски језик и књижевност	4.81	↑ 4.83:4.80:4.81
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.67	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.60	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.56	↑ 4.67:4.60:4.56

Опцијом **болд** означене су једна највиша вредност просечних оцена квалитета наставе а опцијом **болд+италик** најнижа.

* Департмани са негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са позитивним осцилацијама у три евалуације

Вредновање квалитета наставног особља, односно наставника спроведено је кроз следећих 6 исказа: 1. Припремљен је за наставу; 2. Излаже градиво јасно и разумљиво; 3. Одржава редовно све облике наставе по утврђеном распореду; 4. Подстиче активно учешће студената у настави; 5. Доступан је за сва студентска питања и консултације; и 6. Уважава обавезе студената приликом одређивања термина за проверу знања.

Када се спроведе поређење може се констатовати да се опсег просечних оцена дат овом елементу квалитета наставног процеса по годинама креће се од 4.56 академске 2018/2019, преко 4.60 академске 2019/2020. до 4.67 академске 2020/2021. године. Поред педагогије која судећи према вредностима приказаним у четвртој колони показује знатна унапређења по питању квалитета рада наставника, приметна су побољшања и на Департману за историју и Департману

за социјалну политику и социјални рад у односу на претходне две године. На наведеним Департманима студенти су квалитетом рада наставника видно задовољнији у односу на претходне периоде. И на оваква побољшања вредно је указати. У односу на пређашње стање, негативне осцилације читавају се код Департмана за комуницирање и односе са јавношћу и мањи пад код Департмана за англистику. Извесна унапређења могућа су кроз информисање наставника о мањим назадовањима у односу на претходне године, давањем резултата наставницима на увид, саветодавним разговорима, те и сагледавањем могућности за увођење одређених позитивних мера и активности којима би се њихов рад унапредио у оним сегментима у којима су студенти изразили мање задовољства (што се може постићи детаљнијом анализом исказа са нижим оценама).

Појединачно посматрано у актуелној академској години студенти Француског језика и књижевности најзадовољнији су квалитетом наставника, а потом и студенти србистике, социологије и немачког језика и књижевности. Најмање задовољства квалитетом наставника изражавају студенти комуницирања и односа са јавношћу, англистике и руског језика и књижевности. Свакако, оцене нису забрињавајуће јер ниједна просечна оцена није испод 4.5 а праксу овако високих просечних оцена треба и надаље одржавати и унапређивати где год је то могуће.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ОСОБЉА – САРАДНИК

Табела 31. *Процене квалитета наставног особља - сарадник по Департманима*

Квалитет сарадника: Просечне оцене по Департманима 2020/2021.		Квалитет сарадника: Просечне оцене по Департманима 2019/2020.		Квалитет сарадника: Просечне оцене по Департманима 2018/2019.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.56	Англистика	4.68	Англистика	4.69	↓ 4.56:4.68:4.69*
Историја	4.56	Историја	4.57	Историја	4.59	↓ 4.56:4.57:4.59*
Комуницирање и односи с јавношћу	4.64	Комуницирање и односи с јавношћу	4.68	Комуницирање и односи с јавношћу	4.67	↓ 4.64:4.68:4.67
Новинарство	4.70	Новинарство	4.73	Новинарство	4.53	4.70:4.73:4.53
Немачки језик и књижевност	4.77	Немачки језик и књижевност	4.72	Немачки језик и књижевност	4.62	↑ 4.77: 4.72:4.62**
Педагогија	4.74	Педагогија	4.42	Педагогија	4.42	↑ 4.74:4.42:4.42**
Психологија	4.64	Психологија	4.65	Психологија	4.68	↓ 4.64:4.65:4.68*
Руски језик и књижевност	4.64	Руски језик и књижевност	4.44	Руски језик и књижевност	4.67	↑ 4.64:4.44:4.67
Социјална политика и социјални рад	4.76	Социјална политика и социјални рад	4.58	Социјална политика и социјални рад	4.46	↑ 4.76:4.58:4.46**
Социологија	4.78	Социологија	4.76	Социологија	4.76	↑ 4.78:4.76:4.76
Србистика	4.84	Србистика	4.86	Србистика	4.83	↓ 4.84:4.86:4.83
Филозофија	4.65	Филозофија	4.61	Филозофија	4.51	↑ 4.65:4.61:4.51**
Француски језик и књижевност	4.87	Француски језик и књижевност	4.83	Француски језик и књижевност	4.81	↑ 4.87:4.83:4.81**
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.68	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.65	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	4.64	↑ 4.68: 4.65:4.64

Опцијом **болд** означене су једна највиша вредност просечних оцена квалитета наставе а опцијом **болд+италик** најнижа.

* Департмани са негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са позитивним осцилацијама у три евалуације

Као и у претходном случају, квалитет рада сарадника процењиван је кроз истих 6 исказа који важе за наставнике: 1. Припремљен је за наставу; 2. Излаже градиво јасно и разумљиво; 3. Одржава редовно све облике наставе по утврђеном распореду; 4. Подстиче активно учешће студената у настави; 5. Доступан је за сва студентска питања и консултације; и 6. Уважава обавезе студената приликом одређивања термина за проверу знања.

Резултати из првог дела табеле, посматрано узлазном амплитудом крећу се од 4.56 до 4.87. Сарадници филолошких департмана, као што су Департман за француски језик и књижевност и Департмана за србистику високо се котирају на листи. Овакви резултати нису новина нити изненађујући с обзиром на то да се ради о департманима са мањим бројем студената са којима је могуће организовати и квалитетно реализовати вежбе. Када се томе придода посвећеност и ентузијазам младих резултати су загарантовани. Иако високе,

оцене студената Департмана за англистику и Департмана за историју говоре у прилог њиховог мањег задовољства радом сарадника у односу на оцене студената других студијских програма. Као што је већ и наведено, Департман за англистику је један од два департмана са прилично великим бројем студената према којима је нужно уложити знатно више труда у напора за квалитетан рад. Иако ове оцене нису симптоматичне и не захтевају драстичне нити неке посебне корективне мере, треба имати у виду да се углавном ради о младом наставном кадру, по годинама и стилу понашања блиским студентима али кадру коме је потребно време да се адаптира новонасталим околностима и другачијем виду наставног рада у односу на устаљене обрасце. Свакако, сарадницима је потребно подршке и усмеравања како од стране наставника запослених на департманима тако и саветодавног рада са представницима Центра за унапређење квалитета и Управе факултета јер је значајно указати им на примере добре праксе из којих и сами могу учити и сналазити се у променљивим окружењима.

Поређењем оцена квалитета рада сарадника добијених у садашњој и претходним евалуацијама незнатна одступања идентификују се код Департмана за англистику, историју, психологију, комуницирање и односе са јавношћу и србистику. Индикативне резултате међу овим Департманима посебно приказује Департман за србистику, који у односу на претходне године бележи пад у квалитету рада наставника, а посебно је специфично то што квалитет рада наставника знатно побољшао у односу на претходне евалуације а код сарадника опао. Слободно речено, иако је просечна оцена генерално гледано висока, ипак се мора признати да је делом и забрињавајућа управо из разлога што се ради о младим сарадницима по годинама, стилу понашања и начину размишљања блиских студентима, али и из разлога што рад са мањим групама студената треба да иде у прилог лакшег сналажења сарадника. Тим пре што се овде ради о младим сарадницима који треба да буду узор који краси кооперативност и посвећеност, најбољи могући модел у образовању и формирању будућих стручњака матерњег језика. Свакако, код свих означених департмана осцилације наниже јесу приметне али не захтевају нека посебна разматрања јер у просеку не прелазе оцену испод 4.5.

Без умањивања значаја и вредности позитивних трансформација резултата квалитета рада сарадника које су итекако приметне код преосталих департмана, ипак су оне најизраженије код Департмана за педагогију, социјалну политику и социјални рад, филозофију и француски језик и књижевност. Наведене департмане поред информисања о позитивним резултатима, одличним помаћима по питању унапређења рада, похвале и подршке, треба и надаље оснаживати у смеру максималног напора да се постигне што виши квалитет у свим сферама рада и деловања.

IV ПРЕДЛОГ МЕРА

Унутар Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета, а на основу добијених резултата студентске евалуације интензивно се ради на анализи истих, идентификовању чинилаца ниже вреднованих елемената у односу на претходне године и осмишљавању потенцијалног плана деловања у циљу унапређења квалитета наставног процеса у свим аспектима вредновања. Након сачињавања Извештаја о самовредновању квалитета наставног процеса, управник Центра за унапређење квалитета заједно са продеканом за наставу позива управнике свих департмана и упознаје их о спроведеним активностима, као и кључним резултатима вредновања. Како Центар располаже и појединачним резултатима за сваког наставника и сарадника свих департмана, то је умногоме лакше у појединим случајевима аргументовано суочити руководеће органе организационих јединица са идентификованим слабостима, недостацима и критичним тачкама, али и позитивним резултатима које треба одржавати или даље развијати. Управницима се дају на располагање ови подаци како би наставници и сарадници задужени за реализацију предавања и вежби на припадајућем студијском програму имали увид у исте. Сходно њима дају им се прилике да испланирају и дефинишу сопствени план активности који би био оријентисан ка елиминисању како критичних тако и потенцијалних ризичних места, предупредивању негативних појава у наставном раду који директно или индиректно зависе од њих самих, и томе слично. Тамо где се то учини потребним и пожељним Центар за унапређење квалитета укључује се у нивоу својих надлежности у координисано и конструктивно решавање идентификованих проблема али и могућих прикривених нуспојава које се могу предвидети. У таквим, премда ретким случајевима, посебно формиране комисије укључујући продекана за наставу, управника Центра за унапређење квалитета и управника департмана анализирају детектован проблем и заједнички осмишљавају план деловања који се спроводи према јасно спецификованим правилима све док се не утврде позитивни ефекти или мења план активности уколико жељени резултати изостану.

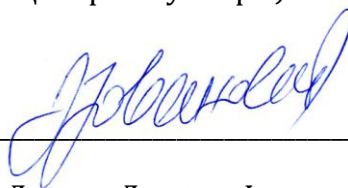
Важно је напоменути и отвореност Центра за унапређење квалитета за све конструктивне и проактивне предлоге наставног особља за унапређење свих домена квалитета наставног процеса. Највредније информације не долазе само од стране студената и њихових представника, него и од наставног особља које се током реализације наставе може суочавати са различитим проблемима, посебно у ванредним околностима и кризним ситуацијама. У том смислу, отвореност у виду колегијалности, уважавања, неговања вишесмерне комуникације и посвећеност заједничком решавању проблема и тешкоћа у наставном раду међу основним су задацима ове организационе јединице.

Напослетку, и не мање битно јесте и интензивније обавештавање студената од стране представника Студентског парламента и самог Центра и представника студената који сачињавају Комисију за унапређење квалитета Факултета, о

значају њихове партиципације и непристрасности у евалуацијама. Уз то, чини се нужним подстицање студената на слободно изношење сопствених мишљења како јавно и транспарентно, тако и анонимно кроз коментаре на евалуативним листовима како је примећено да неретко ова поља студенти оставе непопуњена. Овакав вид партиципације студената Центру за унапређење квалитета дала би информације од непроцењивог значаја о критичним местима која су можда непокривена а на чијем преобликовању би било могуће радити. Инпути који долазе од студената али и самих наставника значајан су ресурс на чијим основама Центар може заснивати и усмеравати своја будућа деловања и настојања ка остваривању квалитета на завидном нивоу. Између осталог, нужно је свим актерима наставног процеса приближити надлежности Центра за унапређење квалитета, његову улогу и задатке, информисати их редовно о резултатима евалуације, предузимању мера за побољшања, ажурнијем презентовању кључних резултата, али и захтевом за већим ангажовањем у раду Центра. Овим чином добило би се на већој објективности њихових будућих процена али и предлагању неких нових, иницијатива и активности, савременијих приступа и чак неопробаних метода рада.

Ниш, 6. 7. 2021.

Управник Центра за унапређење квалитета

Доц. др Драгана Јовановић